

Socialisterna - Vårdförpartiet

Förslag till budget för

Uppsala kommun 2022

Läs mer om vår politik
på www.facebook.com/SVUppsala

1. VÅRT LÖFTE – INGA FLER NEDSKÄRNINGAR!

Jag lägger härmed fram Socialisterna – Valförspartiets förslag till budget för Uppsala kommun 2022. Det är en budgetmotion utan välsnidade floskler. Det är en budgetmotion utan fagert tal. En budgetmotion som inte slår blå dunster i ögonen på människor för att få dem att tro att det "satsas" på välfärd och offentlig service när detta inte är fallet. Det är en budgetmotion som läggs av vanligt folk för vanligt folk.

Socialisterna – Valförspartiet ställer inte som den styrande majoriteten upp högstämda målsättningar – "inriktningsmål" – om att "Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi" eller att "Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet", som den styrande majoriteten gör i sitt budgetförslag. Målsättningar som närmast kan liknas vid lögnen när de förenas med nedskärningar om hundratals miljoner kr i välfärden.

Vi skulle vilja lova förbättrad välfärd, men det kan vi inte, inte med den ekonomiska politik som förs på riksnivå. Men vi lovar en sak: inga fler nedskärningar! Inte en enda krona till ska tas från vård, skola och omsorg.

Det löftet har Socialisterna – Valförspartiet ställt ut så länge organisationen har funnits, och vi har aldrig svikit det. Vi lägger aldrig fram någon nedskärningsbudget, vi röstar aldrig på någon nedskärningsbudget.

Och budgeten för 2022 i Uppsala kommun är inget undantag. I denna budgetmotion finns därför inga sådana nedskärningar – "effektiviseringar" – som förekommer rikligt, med drygt 50 miljoner kr – i styrets budgetförslag. Inte heller smusslas det i denna budgetmotion in nedskärningar i lönnedom genom att förändringar i befolkningen eller i antalet brukare av välfärdstjänster inte beaktas. I denna budgetmotion görs demografiska uppräkningsplaner enligt 2020 års plan.

Utöver stoppade nedskärningar sätter denna budgetmotion punkt för åtminstone något av slöseriet med Uppsalabornas skattepengar. Vi avskaffar alla politikerarvodena i kommunen utom ersättning för förlorad arbetsinkomst. Vi sänker kommunalrådets löner till ca 35 000 kr i månaden, en god arbetarlön. Dessutom mer än halverar vi Uppsala kommuns kommunikationsavdelning.

En del av de medel som vi sparar genom minskat slöseri på arvoden åt politiker och en överdimensionerad kommunikationsavdelning satsar vi på ökad trygghet i Uppsala, en stad som härjas svårt av gängkriminalitet och våld. Ytterligare tolv miljoner kr ska gå till ökad närvaro av ordningsvakter på gator och torg i Uppsala. Ordningvakterna ska anställas direkt av kommunen i en särskild kommunal vaktstyrka.

Detta är inte budgetmotion som alla andra. Detta är en oppositionsbudget, den enda riktiga oppositionsbudgeten i Uppsala.

2. NEDSKÄRNINGARNA – BESTÄLLDA AV POLITIKERNA I RIKSDAGEN

Styret säger att man satsar på välfärden, och gör det också med ena handen. Vissa budgetförstärkningar sker, framförallt i äldreomsorgen med pengar som aviserats i regeringens höstbudget.

Men med andra handen tar man tillbaka det man satsat, bl.a. i form av "effektiviseringar". Man låter osthyveln gå över verksamheterna. Nyss hade ni hundra kronor att driva verksamhet för, nu har ni 98 kvar, säger man åt chefer och medarbetare i skolan, barnomsorgen och de övriga kommunala verksamheterna. Ni ska göra samma jobb som förut, men med mindre resurser. Hur man ska göra det talar man inte om. Chefer och medarbetare får själva fundera ut hur man mer "effektivt" lagar mat,

byter blöjor, tvättar, bäddar, städar, går på promenad med äldre, undervisar, planerar lektioner, tröstar, ger stöd, samtalar osv.

Det styret också gör är något ännu fulare. Man skär ner i lönnedom, i smyg, så att det inte ska märkas. Det man gör rent tekniskt är att man slopar planerade demografiska uppräkningsår. Det betyder på ren svenska att de kommunala verksamheterna inte kompenseras för att befolkningen i allmänhet ökar eller att vissa grupper (äldre, barn osv.) ökar i antal. Styret genomför endast smärre demografiska uppräkningsår inom de pedagogiska verksamheterna, omsorgsnämnden och äldreomsorgen. I övrigt ska ökade behov till följd av befolkningsförändringar inte föranleda ökade resurser.

Denna absurda nedskärningscirkus – som beskrivs väl i Markus Larssons och Åsa Plesners bok "De effektiva" – har sitt ursprung i åtstramningspolitiken som förs på riksnivå. I riksdagen har man helt enkelt bestämt att kommunerna inte ska ha tillräckligt med resurser för att klara av sitt välfärdsuppdrag.

Politikerna i riksdagen ställer i skollagen krav på att "alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål". I hälso- och sjukvårdslagen sägs att "[m]ålet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen" samt att "[k]ommunen ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov av sådan vård".

Samtidigt säger samma riksdagspolitiker i kommunallagens s.k. balanskrav att den kommunala budgeten "ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna". Samtidigt vägrar samma riksdagspolitiker, i de årliga besluten om statsbudgeten, att ge kommunerna statsbidrag som ens är så stora att välfärdens nuvarande kostnader blir täckta. Samtidigt låter samma riksdagspolitiker kommunerna ta de ekonomiska konsekvenserna av den migrationspolitik som förs på riksnivå, och vi har i Uppsala av den anledningen sett hur kostnaderna för försörjningsstöd har ökat dramatiskt under de senaste åren.

Det går inte ihop. Man kan inte både få en förskola och skola som ger alla barn tillräcklig ledning och stimulans, och en god vård på lika villkor för hela befolkningen, samtidigt som man upprättar en kommunal budget så att intäkterna överstiger kostnaderna. Särskilt inte om man dessutom ska man betala för den förda migrationspolitiken. Nedskärningspartierna i riksdagen vet förstås om detta. Men det är bekvämt för Magdalena Andersson och Annie Lööf om de kan säga att de "satsar på välfärden" men kan låta lokala nedskärningspolitiker dra med osthjulet så att de själv slipper. De beställer nedskärningar i stället för att själva skära ner.

3. NEDSKÄRNINGARNA – LEVERERADE AV POLITIKERNA I UPPSALA

Nedskärningspartiernas huvudkontor i Stockholm har alltså beställt nedskärningar och nu ska nedskärningspartiernas lokalkontor i Uppsala leverera, i år precis som alla andra år.

För styret här i Uppsala är valet enkelt mellan å ena sidan god skola enligt skollagen och god hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen och å andra sidan en budget där intäkter överstiger kostnader enligt kommunallagen. Budget i balans går först. Uppsala kommun ska gå med ett överskott om 2 procent under 2022, vilket motsvarar 274 miljoner kr. Man tar helt enkelt skeden i vacker hand och skär ner, enligt Magdalena Anderssons och Annie Lööfs beställning.

- 13,5 miljoner kr bort från Arbetsmarknadsnämnden,
- 6 miljoner kr bort från Gatu- och samhällsmiljönämnden,
- 6 miljoner kr bort från Idrotts- och fritidsnämnden,

- 7 miljoner kr bort från kommunstyrelsens kommunledningskontor (KS-KLK),
- 1 miljon kr bort från kommunstyrelsen (KS-SBF),
- 6,5 miljoner kr bort från Kulturnämnden,
- 0,5 miljoner kr bort från Miljö-och hälsoskyddsnämnden,
- 8 miljoner kr bort ifrån Omsorgsnämnden,
- 1,5 miljoner kr bort från Plan-och byggnadsnämnden,
- 6,5 miljoner bort från Socialnämnden,

Det blir allt sammantaget nedskärningar om drygt 55 miljoner. Med den summan ska Uppsalabornas välfärd och övriga kommunala tjänster skäras ner under det kommande året, det är vad styrets "effektiviseringar" innebär.

Och det kommer mera. Styret smyger in ännu fler nedskärningar, som nämns ovan, genom slopade demografiska uppräknings. På ren svenska betyder det att man låter bli att kompensera de kommunala verksamheterna för befolkningsförändringar. Samma resurser ska räcka till mer, blir såklart följderna. Man planerade i förra året att göra demografiska uppräknings för 2021 inom i stort sett hela den kommunala verksamheten. Men nu är de uppräkningsarna i de flesta fall slopade eller minskade.

- För Arbetsmarknadsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 9,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Gatu-och samhällsmiljönämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 8 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Idrotts-och fritidsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 5,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Kulturnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 6,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Miljö-och hälsoskyddsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 0,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Namngivningsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 19 000 kr. Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till noll.
- För Omsorgsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 26,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till 1,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr), en skillnad om 25 miljoner kr.
- För Plan-och byggnadsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 1,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till 0,5 miljoner mkr (avrundat till närmaste halva miljon kr).
- För Socialnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 14,5 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslaget satt till noll.
- För Utbildningsnämnden planerades en demografisk uppräkning för 2022 om 122 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till 20 miljoner kr, en skillnad om 102 miljoner kr.

- För Äldrenämnden planerades en demografisk uppräknings för 2022 om 82 miljoner kr (avrundat till närmaste halva miljon kr). Den uppräknings är i styrets budgetförslag satt till 51 miljoner kr, dvs. 31 miljoner kr lägre än beräknat

Detta är siffror i ett excelblad, kanske abstrakt och svårgripbart, men siffrorna kommer att kännas i leder och ryggar hos välfärdsarbetarna. De kommer att vara närvarande när tiden och orken tryter för undersköterskan och barnskötaren och i oron och förtvivlan hos föräldrar, äldre, barn och sjuka när välfärdstjänsterna försämras. Nedskärningarna kommer att bita, i år som alla andra år, och då kommer inga kommunala "inriktningsmål", hur vackert skrivna de än må vara, att ge tröst.

4. VI SÄGER NEJ – INGA FLER NEDSKÄRNINGAR!

Även för oss i Socialisterna – Välfärdspartiet är valet enkelt mellan å ena sidan en god välfärd och å andra sidan en budget där intäkter överstiger kostnader. Vi väljer en god välfärd. Vi tänker inte vara ett lydigt redskap i Magdalena Anderssons eller någon annan nedskärningspolitikens hand. Vi tänker aldrig rösta på någon nedskärningsbudget.

Den finansiella inriktningen av vår budgeten är att uppnå ett nollresultat, där intäkter och kostnader går på ett ut. Inte, som i styrets budgetförslag, att uppnå ett överskott. Vi säger nej till styrets "effektiviseringar". Det betyder att verksamheterna i de olika nämnderna erhåller ökade anslag motsvarande de föreslagna nedskärningarna ("effektiviseringarna").

Vi säger också nej till styrets smygnedskärningar genom slopade demografiska uppräknings. När antalet invånare ökar i Uppsala, när de äldre eller någon annan grupp blir fler, då ska det inte leda till relativt sett minskade resurser och därmed hårdare belastning på de kommunala verksamheterna. I denna budgetmotion görs därför demografiska uppräknings enligt 2019 års plan (bättre underlag har vi inte) i

- Arbetsmarknadsnämnden 9,5 miljoner kr,
- Gatu-och samhällsmiljönämnden med 8 miljoner kr,
- Idrotts-och fritidsnämnden med 5,5 miljoner kr, .
- Kulturnämnden med 6,5 miljoner kr,
- Miljö-och hälsoskyddsnämnden med 0,5 miljoner kr,
- Namngivningsnämnden med 19 000 kr,
- Omsorgsnämnden med ytterligare 26,5 miljoner kr,
- Plan-och byggnadsnämnden med ytterligare 1,5 miljon kr,
- Socialnämnden med 14,5 miljoner kr, och
- Äldrenämnden med 82 miljoner kr.
- Utbildningsnämnden med 122 miljoner kr

Sammantaget hejdas nedskärningar om ca 200 miljoner kr genom att demografiska uppräknings görs enligt 2020 års plan. Tillsammans med slopade "effektiviseringar" räddas 255 miljoner kr åt den kommunala verksamheten i Uppsala kommun.

Socialisterna – Välfärdspartiet vägrar, som läsaren av denna budgetmotion förstår, att verkställa de nedskärningar som politikerna på riksnivå vill tvinga fram. Inga fler nedskärningar!

5. EN GOD VÄLFÄRD KRÄVER EN NY EKONOMISK POLITIK

Vi vet att detta budgetförslag inte skulle ge medborgarna den välfärd de är förtjänta av ens om det mot all förmodan skulle bifallas och genomföras. Uteblivna nedskärningar – ”effektiviseringar” – är inte detsamma som att ge folket en god välfärd.

Men vi kan inte låtsas som att Uppsala kommun har resurser den inte har. Skatteintäkterna och statsbidragen är vad de är. Inget beslut i kommunfullmäktige kan ändra på statsbidragens storlek. Det är beslut på riksnivå som fordras om ramarna för den kommunala budgetpolitiken på allvar ska kunna ändras i Uppsala, liksom i alla andra kommuner. Detta måste vi i Socialisterna – Välfärdspartiet förhålla oss till. Detta budgetförslag är därför lagt utifrån de förutsättningar som skapas av nedskärningspartierna i riksdagen.

I teorin skulle en höjd kommunal inkomstskatt kunna ge högre skatteintäkter och därmed mer resurser åt de kommunala verksamheterna. Socialisterna – Välfärdspartiet avvisar dock det handlingsalternativet kategoriskt. Kommunalskatten är proportionell, samma skattesats gäller för den som tjänar 20 000 kr i månaden som den tjänar 200 000 kr i månaden. Därför slår den hårdare ju mindre ekonomiska marginaler man har. Vi vägrar helt enkelt att höja den kommunala skattesatsen. Vårt att minnas är att nedskärningspartiernas huvudkontor i Stockholm har valt att sänka skatten för dem som tjänar över 57 000 kr i månaden genom att slopa den s.k. värnskatten. Att då ens överväga en skattehöjning för vanliga Uppsalabor är för oss fullständigt uteslutet. Nej, det som behöver ändras är den grundläggande ekonomiska politiken. Den åtstramningsregim som råder i rikspolitiken måste brytas.

6. NEDSKÄRNINGSPARTIERNA SKÄR NER – SÅ LÄNGE DET PASSAR DEM POLITISKT

Alla åtta riksdagspartier är ense om att statsbudgeten ska gå med överskott (det s.k. överskottsmålet) motsvarande 0,33 procent av BNP (för närvarande ca 15–20 miljarder kr), i genomsnitt per år över en konjunkturcykel. Alla åtta riksdagspartier är också ense om statsskulden ska begränsas (det s.k. skuldankararet) så att statsskulden ska ligga inom ett intervall om plus eller minus fem procentenheter från 35 procent av BNP. De står alla med andra ord bakom det finanspolitiska ramverket. Med Magdalena Anderssons ord ska det ”sparas i ladorna”. Visst, man släpper lite på tyglarna nu under Corona-pandemin, men i statsbudgetens finansplan framgår tydligt att åtstramningarna ska återupptas så snart det bara går efter det att omedelbara krisen är avklarad.

Denna politik är fullständigt förfelad. Den dränerar samhällsekonomin på efterfrågan. Skapar och upprätthåller massarbetslöshet. För när staten håller igen, då minskar vanliga människors inkomster. Och när vanliga människors inkomster minskar, då spenderar de mindre. Och när vanliga människor spenderar mindre, då krymper ekonomin och jobb försvinner. Dessutom minskar då statens skatteintäkter. Dessa ekonomiska samband är grundläggande, och var självklara för arbetarrörelsen en gång i tiden.

Men så är det inte längre. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har anslutit sig till en nyliberal syn på ekonomin. Gjort sig till en del av högerns projekt att krympa det offentliga roll i ekonomin och öka utrymmet för privatkapitalet.

Vi har också kunnat se hur nedskärningspolitikerna i riksdagen kastat masken, gång på gång. När det handlar om att hålla Socialdemokraterna kvar vid makten genom eftergifter åt deras borgerliga allierade i Centerpartiet och Liberalerna, då finns det plötsligt pengar till stora skattesänkningar och ökade RUT-avdrag. När det privata näringslivet för femtioelfte gången i ordningen behöver stöd av det offentliga för att överleva en kris, då finns det obegränsat med pengar. När en nedskärningspolitiker säger att det inte finns pengar till välfärden, då säger den politikern egentligen att man inte vill satsa pengar på välfärden.

Om de åtta nedskärningspartierna i riksdagen ville så skulle de kunna skjuta till de medel som krävs för att ge svenska folket en anständig välfärd och rimliga arbetsvillkor åt dem som arbetar inom välfärden.

Det rör sig om ca 160 miljarder kronor årligen för hela riket enligt översiktliga beräkningar som vi i Socialisterna – Valförspartiet tidigare har gjort. Men man vill inte. Därför är statsbidragen till kommunerna inte högre. Därför saknas förutsättningar att på kommunal nivå, i Uppsala liksom i övriga riket, ge folket den välfärd och den trygghet som man har rätt till.

7. SOCIALISTERNA – VÄLFÄRDPARTIET GÅR I BRÄSCHEN FÖR EN NY OFFENSIV EKONOMISK POLITIK

Socialisterna – Valförspartiet står i total opposition till det finanspolitiska ramverket och den åtstramningspolitik det för med sig. Målet för vår ekonomiska politik är full sysselsättning, fullt utnyttjande av arbetskraft och andra produktivkrafter. Statsbudgeten får gå med så stora underskott att det målet nås. Med den inriktningen av den ekonomiska politiken kan statsbidragen till kommunerna ska öka så att medborgarnas rätt till välfärd tryggas, vilket alltså torde kräva satsningar om ca 160 miljarder kr årligen.

Utbyggnaden av välfärden fyller i vårt ekonomisk-politiska program en dubbel funktion. Dels ska medborgarnas rätt till vård, skola, omsorg och andra välfärdstjänster tryggas. Dels ska rätten till arbete – full sysselsättning – säkras genom de offentliga satsningar som välfärdsutbyggnaden innebär.

Socialisterna – Valförspartiet går i bräsch för en ny ekonomisk politik för folkets framtid. Det är bara en tidsfråga innan andra tvingas följa efter.

8. INGET SLÖSERI – ARVODENA SKA KAPAS!

Socialisterna – Valförspartiet vill omdana hela samhällslivet från den ekonomiska basen till den politiska överbyggnaden efter principer om jämlikhet och demokrati.

Socialisterna – Valförspartiet anser i linje med detta att politiska uppdrag i en kommun, i en region eller i Sveriges riksdag är förtroenden från medborgarna, inte ett sätt att berika sig och fjärma sig från folkflertalets levnadsvillkor. De som får förtroendet att inneha ett politiskt uppdrag ska inte åtnjuta levnadsomständigheter som i grunden skiljer sig från dem som gett förtroendet.

Därför yrkas i denna budgetmotion för det första att samtliga arvoden för politikerna i Uppsala kommun ska avskaffas. Politiska uppdrag ska vara hedersuppdrag, inte en födkrok för arbetsskygga karriärister. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst ska dock betalas ut. Detta är en förutsättning för att vi som varje dag arbetar för mat på bordet och tak över huvudet ska kunna engagera oss politiskt. Genom slopade politikerarvoden sparar vi 10,5 miljoner kr.

För det andra yrkas att anslagen för löner åt kommunalråden ska halveras, vilket innebär att kommunalråden får hålla till godo med en lön om ca 35 000 kronor i månaden. Detta är inte att anse som en dålig ersättning, men den är inte heller en enkelbiljett till levnadsomständigheter skilda från folkflertalet. Genom denna åtgärd minskar vi kommunens kostnader med 5,5 miljoner kr. Vi motsätter oss också en utökad tjänstgöringsgrad för kommunalråd vilket skulle spara en miljon kronor åt kommunen.

Att avskaffa arvodena och sänka kommunalrådets löner är i första hand en fråga om demokrati och jämlikhet men det handlar också om att stoppa ett pågående slöseri med Uppsalabornas skattepengar

- ett slöseri som är särskilt provocerande när överbetalda politiker tackar för kalaset genom att skära ner och försämra välfärden.

9. INGET SLÖSERI – KOMMUNIKATIONSAVDELNINGEN ÄR FÖR STOR!

Saltade arvoden åt politiker och på tok för höga löner åt kommunalråden är inte de enda sätten som det slösas skattepengar på i Uppsala. Uppsalapolitikerna har dessutom nyligen gett sig själva ett nytt stadshus för över en miljard kronor och detta samtidigt som välfärden hela tiden har skurits ner. Och som om inte detta vore nog slösas det enorma summor på symboliska projekt och att stärka Uppsala som varumärke.

Uppsala kommun har också en mycket överdimensionerad kommunikationsstab. Enligt uppgifter till Upsala Nya Tidning i september 2019 har kommunen en kommunikationsstab om 98 anställda tjänstemän, med en medianlön om 40 600 kr per månad. Förrförra året, 2020, uppgick kostnaden för kommunikationsstaben, enligt uppgifter som erhållits från de kommunala förvaltningarna, till 84,6 miljoner kr.

Man undrar över varifrån behovet kommer att ha en så oerhört stor kommunikationsstab. Hur många jobbar med kommunikation i Regeringskansliet, hos storbankerna, hos de största industriföretagen? Förmodligen – och tyvärr – inte särskilt många fler än i Uppsala kommun, kanske till och med färre. Misstanken smyger sig på att ju mer välfärden skärs ned, ju mer medborgarnas service försämras, desto större blir behovet att genom ”kommunikation” skylta över den förda politikens misslyckande.

Att ha en så stor kommunikationsstab går under alla förhållanden helt enkelt inte att försvara i dessa tider när Uppsala kommun brottas med så stora utmaningar inom välfärdens kärnområden. Därför yrkas i denna budgetmotion att anslaget till kommunikationsstaben ska sättas ner till 40,7 miljoner kr för 2022. Det måste anses vara en fullt tillräcklig summa för kommunens behov av kommunikationstjänster.

Genom denna åtgärd sparas ca 47 miljoner kr i förhållande till styrets budgetförslag. Vid den beräkningen har vi utgått från förra årets kostnad för kommunikationsstaben om 84,6 miljoner kr multiplicerad med en faktor (1,82 procent) två gånger för att motsvara förväntad löneuppräknings.

10. MER TRYGGHET FÖR UPPSALABORNA – INRÄTTA EN KOMMUNAL ORDNINGSVAKTSSTYRKA

Uppsala har blivit en otrygg stad! Sedan 2018 och fram till den 31:a augusti i år hade Uppsala län 80 skjutningar, vilket i förhållande till folkmängd var den högsta siffran i landet. Anmällda brott bland unga i Uppsala har ökat kraftigt och i stadsdelar som Gottsunda, Gränby och Stenhagen är skadegörelse, hot och drogförsäljning vardag, vilket resulterat i en otrygg och osäker miljö för den stora majoriteten laglydiga. Vi är väldigt långt från en sådan utveckling som den styrande majoriteten önskar sig i sitt budgetförslag, att tryggheten ska öka och att Uppsala inte ska ha någon utsatt stadsdel.

Samtidigt som laglösheten breder ut sig drar sig staten tillbaka. De senaste åren har det rapporterades om att antalet poliser i yttre tjänst minskat i absoluta tal samtidigt som Sveriges befolkning har ökat. Staten gör alltså i praktiken allt mindre för att stävja och bekämpa en ökande brottslighet.

Socialisterna – Välfärdspartiet tänker aldrig acceptera att arbetarklassens livsmiljöer förpestas av kriminalitet. Vi tänker inte tala om brottsligheten, vi ska bekämpa den. Vi här i Uppsala nöjer oss inte, som Vänsterpartiet ofta gör, med att tala om sociala insatser och välfärd som enda botemedel mot brott. Vi inser att kraftfulla repressiva åtgärder måste sättas in direkt mot dem som sprider rädsla och otrygghet i vår stad.

I Uppsala kommun kan vi naturligtvis inte styra över kriminalpolitiken på riksnivå, men kommunen måste göra allt vad den kan för att öka tryggheten för vanligt folk. Vi välkomnar därför den satsning på ordningsvakter i centrala staden och i Gottsunda som genomförts under senare år. Vi vill dessutom att ordningsvakterna ska finnas i fler områden, inte bara i centrala staden och i Gottsunda som idag, utan överallt där tryggheten behöver fredas.

Systemet med ordningsvakter behöver också ges fastare och mer rättssäkra former. Ordningsvakterna ska anställas direkt av kommunen och stå under dess direkta befäl. På så sätt säkerställs demokratisk insyn och kontroll i en verksamhet som inte sällan innefattar användning av tvång och våld mot enskilda människor. Vidare råder då ingen tvekan om att offentlighetsprincipen gäller inom hela den ordningsvaktsverksamhet som finansieras med Uppsalabornas skattemedel.

Genom att anställa ordningsvakterna direkt i kommunen kan kommunen också direkt säkerställa att ordningsvakternas arbetsvillkor är goda och lönerna avtalsenliga. Sist men inte minst skulle det innebära att Uppsalabornas pengar, om ordningsvakterna anställs direkt i den kommunala förvaltningen, inte göder ägarna till privata vaktbolag. Styret anslår i sitt budgetförslag 6 miljoner kronor till ordningsvakter, en summa vi i vår budget höjer till 12 miljoner.

11. INSATSER FÖR ÖKAD BEREDSKAP

Vi anser att Uppsala måste prioritera säkerhet och beredskap genom att bygga upp ett beredskapslager för sjukvårdsutrustning och annat material som ett led i sin krisberedskap. Beredskapslagrets syfte måste vara att säkerställa att kommunens vård- och omsorgsverksamheter kan upprätthållas vid kris samt att kommunens övriga verksamheter har den skyddsutrustning som behövs vid kriser orsakade av till exempel naturkatastrofer, större olyckor eller pandemier. Denna verksamhet anser vi ska drivas av kommunen och inte vara upphandlad, samt vara helt frikopplad från vinstintressen. Under coronapandemin har det blivit smärtsamt tydligt att den nyliberala idén om att allt ska vara "just-in-time" inte fungerar då skyddsutrustning och annat livsviktigt material har saknats, vilket inte minst gått ut över sjukvårdsanställda och alla de människor som inte haft möjlighet att jobba hemma utan tvärtom stått i frontlinjen för att samhället ska fortsätta att fungera.

Mittenstyret lägger i sin budget 2,3 miljoner på kriskök och beredskapslager vilket vi i Socialisterna-Välfärdspartiet välkomnar men samtidigt anser vara långt i från tillräckligt. I denna budget dubblar vi den summan vilket åtminstone täcker de mest akuta behoven. I mittenstyrets budget satsas även 500 000 kr på att bygga upp ett livsmedelslager vilket vi i vår budget fyrdubblar till 2 miljoner.

12. BOSTADSKÖN SKA VARA GRATIS

Vi lägger 22,5 miljoner på att ta bort Uppsala Bostadsförmedlings köavgift och förmedlingsavgift. Vi anser att det är viktigt att det inte kostar något att stå i bostadskö, i likhet med en jämförbar stad som Lund. Bostadssituationen i Uppsala är katastrofal med långa köer och höga hyror. På sikt behöver kommunens bostadspolitik ändras så att vi bygger bort bostadsbristen och bygger hyresrätter med rimliga hyror där vanliga löntagare har råd att bo. Att ta bort avgifter för kö och förmedling är ett litet steg mot en rimligare kommunal bostadspolitik.

13. KOMMUNIKATION BLIR KONTROLL

De senaste åren har vi sett en rad rapporter och utredningar som pekar på att välfärdssystemet systematiskt utnyttjas genom fusk och bedrägerier. Det handlar i vissa fall om enskilda brukare som fuskar till sig bidrag men också om företag med välfärdstjänster som drivs av personer med brottsligt uppsåt.

Det har också blivit vanligare att anställda i kommuner utsätts för påtryckningar i sin yrkesutövning. Det gäller bland annat livsmedelshandläggare och alkoholinspektörer som utsätts för hot från kriminella i försök att hindra dem från att utföra kontroller. Det kan också handla om påtryckningar mot enskilda handläggare inom socialtjänsten i syfte att påverka beslut. Det är naturligtvis oacceptabelt att medarbetare inom kommunernas kärnverksamheter tystas eller hotas i sin yrkesutövning.

Vi vet också att arbetslivskriminaliteten växer sig allt starkare i vårt samhälle och att branscher idag plågas svårt av fusk och kriminalitet. Det handlar t.ex. om transport, bygg och restaurangbranschen för att nämna några. I dessa branscher är det idag vardagsmat med svarta pengar, illegal arbetskraft, fusk med arbetstillstånd, människohandel, hot, mutor, slavlöner och undermåliga villkor. Det måste säkerställas att upphandlade företag och kommunal verksamhet står helt fria från denna arbetslivskriminalitet.

Vi vill därför minska den orimligt stora och dyra kommunikatörsavdelningen och använda de frigjorda ekonomiska resurserna till kontroll och tillsynsverksamhet. Fokus ska ligga på att kartlägga, uppdaga och motverka välfärds- och arbetslivskriminalitet inom kommunen. Vi vill också att denna verksamhet kontrollerar kommunala kontrakt, avtal, upphandlingsförfaranden och upphandlade bolag med tillhörande entreprenörskedjor för att motverka korruption, fusk, illegal och svart arbetskraft samt löne- och villkorsdumpning.

Totalt handlar det om en satsning på 47 miljoner och verksamheten skall samverka med Skatteverket, Migrationsverket, Polisen, Försäkringskassan, Socialtjänsten, Arbetsmiljöverket, Kronofogdemyndigheten och fackföreningar då behov uppstår. Vi vill att en anonym tipstjänst inrättas dit visselblåsare och kommuninvånare kan höra av sig anonymt med information om oegentligheter inom kommunen och dess upphandlade verksamheter.

14. SAMMANFATTNING

Sammantaget går mittenstyrets budget med ett planerat överskott på 274 miljoner. Styrets positiva resultat bygger på omfattande nedskärningar. I vår budget har vi räknat med demografiska uppräknningar och stoppat alla effektiviseringar, vilket innebär att vi stoppar nedskärningar om ca 255 miljoner kronor. Utöver det genomför vi besparingar på politikernas löner och arvoden om 16 miljoner samt tar bort den tillfälliga posten "Ändring och utökning av kommunalråds tjänstgöringsgrad" på 1 miljon kronor som återfinns under kommunstyrelsen. Slutligen genomför vi satsningar på 32,5 miljoner på kommunalt anställda ordningsvakter, avskaffade avgifter i bostadskön och satsningar på kommunens krishanteringsförmåga samt överför resurser om 47 miljoner kronor från den överdimensionerade kommunikationsavdelningen till kontroll för att motverka välfärds- och arbetslivskriminalitet i kommunen. Detta motsvarar ett positivt resultat på +3,5 miljoner kronor för 2022.

Tillägg: Då det inkom nya beräkningar på ytterligare skatteintäkter om 87 miljoner har jag i skrivande stund valt att inte beakta dessa då jag inte har tillgång av stöd i form av politiska sekreterare. Detta överskott kommer att tillägnas den allmänna välfärden med senare mer specifika justeringar.

Uppsala den 10 oktober 2021

Therese Rhann
Ledamot av kommunfullmäktige i Uppsala kommun